

ἐνεκα τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς τοῦ μολοντοῦτο
καὶ τοῦ ἀπείρου τῆς διανοίας τοῦ, ὑπάρχει μεγα-
λείτερος ὧλων τῶν κόσμων τοῦ Γαλαξία ὁλόου.

ΟΚΤΑΗΜΕΡΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑ

Η

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΜΑΖΑΝΙΕΛΛΟΥ.

(Επεισόδιον ἐκ τῶν *Revolutions d'autrefois*
τοῦ K. Pitre Chevalier).

(Συνέχεια καὶ τέλος ἴδε φυλ. 56).

ΚΒ'. Ἡ Πουζολιανή.

Εἴπομεν ὅτι ὁ Ἀννέζος ἐζήτει ἀντίβροπον, καὶ
ἡ ἐπαύριον τῷ παρουσίᾳσεν εὐκαιρίαν πρὸς εὐρε-
σίν του.

Ἀφοῦ ἐπὶ δολόκληρον τὴν νύκτα ἔμεινεν ἀκίνη-
τος καὶ ὡς νεκρὰ ἐν τῷ κελίῳ αὐτῆς, ἡ Πουζο-
λιανὴ ἐπανέρχεται εἰς ἑαυτὴν καὶ θαυμάζει ὅτι
ζῇ ἔτι. Ἐν τούτοις, πρᾶγμα παράδοξον μὲν ἀλλ'
ἁείποτε ἀληθές, ἐννοήσασα ὅτι ἡ θλίψις αὐτῆς
οὐδεμιᾶς πλέον ἐπιτάσσει, εἶναι ἐπιδεκτικὴ, αἰ-
σθάνεται ἑαυτὴν μᾶλλον ἰσχυράν ἐν τῇ ἀπολύτῳ
ταύτῃ καὶ θετικῇ δυστυχίᾳ, ἢ ἐν ταῖς ἀγωνίαις καὶ
ταῖς ἀμφιβολίαις τῆς χθὲς. Περιφρονοῦσα δὲ τὸ
πεπρωμένον, ὡς ὁ Ὁρέστης, ἐγείρει ὑπερήφανον τὴν
κεφαλὴν ἀπέναντι τῆς τετελεσμένης τύχης αὐτῆς.

Βλέπει δὲ ἐκ τοῦ παραθύρου μεγάλην κίνησιν
ἐπὶ τῆς πλατείας τοῦ Καρμήλου. Πάντες οἱ Γά-
λοι εὐρίσκονται ἐκεῖ, σφύροντες τοὺς Νεαπολίτας
εἰς τὸν χορόν... Αἱ περὶ οἰκίαι κοσμοῦνται, ἀ-
ψίδες ἐγείρονται, ἀνθοστρωννύονται αἱ ὁδοί!...
Ὁ δὲ λαὸς φαίνεται διηρημένος ἐκ τῶν ἑορτασί-
μων τούτων προπαρασκευῶν... Οἱ μὲν συνερ-
γῶσιν εἰς αὐτάς, φωνοῦντες Ζήτω ὁ Γυτζης,
ζήτω ὁ Σιατιλιών! οἱ δὲ μένουσιν ἄφωνοι καὶ
κατῆρεϊ; ἄλλοι σκώπτουσι ταπεινῇ τῇ φωνῇ,
καὶ ἄλλοι, θρασύτεροι τούτων, ἀπειλοῦσι μεγαλο-
φώνως.

— Τί ἐτοιμάζουσιν οἱ ἄνθρωποι οὗτοι; ἐρω-
τᾷ ἡ Πουζολιανὴ τὴν περιποιουμένην αὐτὴν καλο-
γριά. —

— Ὀλιβερόν γάμον, ἀποκρίνεται αὐτῇ... Ἀ-
κούεις τοὺς κώδωνας; Ἡ χρῶσι κατὰ διαταγὴν
κατὰ διαταγὴν προετοιμάζεται ἡ ἐκκλησία τοῦ
μοναστηρίου, κατὰ διαταγὴν καὶ ὁ ἱερεὺς θέλει
εὐλογῆσαι τὸ συνοικέσιον... —

— Καὶ κατὰ διαταγὴν τίνος;

— Τοῦ νέου κυρίου, τοῦ δουκὸς Γυτζης.

Ἀπαίσιον προαἰσθημα κυριεύει τὴν παλαιώπων
γυναῖκα ἐκ τῶν παλμῶν τῆς καρδίας της αἰσθάν-
νεται ὅτι αἱ βράκνοι τῆς ἀχόμης δὲν ἐτελείωσαν.

— Καὶ τίνες εἶναι οἱ κατὰ διαταγὴν νεόνυμ-
φοι οὗτοι; ἠρώτησε φρίσσουσα.

— Ὁ μαρκήσιος Σιατιλιών ὁ κυβερνῶν ἐνταῦθα
μετὰ τοῦ ἐξαδέλφου του, καὶ ἡ θυγάτηρ τοῦ ἀν-
τιβασιλέως, ἡ ἐν Ἀγίῳ Λαυρεντίῳ αἰχμάλωτος.

— Ἡ Μαρία Ἄρκου! κραυγάζει ἡ χήρα τοῦ
Μαζανιέλλου ἐνθυμηθεῖσα τὰ πάντα καὶ ὑψώσασα
τὰς χεῖρας εἰς οὐρανόν.

— Ἀλλ' εἶναι ἀδύνατον! προσθέτει μετὰ φρί-
κης· ἀλλ' ἡ Μαρία Ἄρκου ἀποτροπιάζεται ἤδη
τὸν Σιατιλιών, ὅσον ἄλλοτε τὸν ἡγάπα... Ἀλ-
λά κατὰ πρόσκλησιν αὐτῆς καὶ ὅπως τὴν ἀπο-
σπάσῃ ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ ἀτίμου τούτου μνη-
στήρος, ὁ δυστυχὴς σύζυγός μου ἤλθε νὰ ἀπο-
θάνῃ εἰς Νεάπολιν.

— Αὐτὸ λέγουσι πάντες τῷ ὄντι...

— Ἀλλὰ μήπως ἀπὸ τῆς χθὲς ἡ Μαρία μετέ-
βαλε γνώμην καὶ συγκατένευσεν εἰς τὴν ἐνωσιν
ταύτην;... μήπως ὁ πατὴρ τῆς θὰ τὴν ἀφήσῃ
νὰ ἐκτελεσθῇ;

— Ὁ ἀντιβασιλεὺς, πολιορκημένος ὑπὸ τῶν
στρατιωτῶν τοῦ Γυτζης, εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἄνευ τοῦ
στρατοῦ τοῦ Δὸν Ζουάν· ἀλλ' ἔω; ὅτου τὰ στρα-
τεύματα ταῦτα ἀποδιβασθῶσι, τὰ πάντα θὰ εἴ-
ναι τετελεσμένα καὶ οὐδεμίᾳ ὠφέλειᾳ θὰ γίνῃ εἰς
τὴν αἰχμάλωτον. Ἐντὸς δύο ὥρων θὰ τὴν φέρωσι
διὰ τῆς βίας εἰς τὸν ναόν. Ὅα τῇ εἴπωσιν ὅτι ὁ
πατὴρ τῆς θὰ φονευθῇ, ἐὰν αὐτὴ δὲν ὑπανδρευ-
θῇ τὸν Σιατιλιών, καὶ οὕτως ἡ δυστυχὴς θυγάτηρ
θὰ θυσιάσῃ ἑαυτὴν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τοῦ πατρὸς.

— Ὡς Ἁγία Παρθένε! ἀνέκραξεν ἡ Πουζολιανὴ
πεσοῦσα εἰς τὰ γόνατα, θὰ συγχωρήσῃς τὸ ἐγ-
κλημα τοῦτο; Καὶ ἡ Νεάπολις θὰ ὑποφέρῃ τοιαύ-
την ἀτιμίαν! καὶ ὁ προδότης αὐτῆς λαὸς προπα-
ρασκευάζει τοιαύτην τελετὴν! καὶ ῥίπτει ἄνθη
εἰς τὸν δῆμιον καὶ εἰς τὸ θῦμα! Ἀ πόσον ἀνα-
γνωρίζω ἐκ τούτου τοὺς δολοφόνους τοῦ Μαζα-
νιέλλου! Ἀλλὰ τοῦτο δὲν θὰ γίνῃ, δὲν εἶναι δυ-
νατόν! ἐξηκολούθησε μετ' ἐξάψεως· θὰ εὐρεθῇ εἰς
τοῦλάχιστον γενναῖος ἄνθρωπος νὰ σώσῃ τὸν ἄγ-
γελον τούτον ἀπὸ τοῦς δυνάμεις τοῦ δαίμονος.

— Ἀμφιβάλλω, ἀπεκρίθη στεναζάσα ἡ καλο-
γριά... Οἱ τίμιοι ἄνθρωποι μεμψιμοιροῦν, οἱ
ἀστεῖοι συρίζουν, οἱ γενναῖότεροι ἀπειλοῦν, ἀλλ'
οὐδεὶς θὰ πολυμήσῃ νὰ καταφρονήσῃ τὸν Σιατιλιών.

Καὶ τῷ ὄντι, οἱ κώδωνες ἔχουν πάντοτε, αἱ προ-
παρασκευαὶ ἐπεραιοῦντο καὶ ἤδη ὁ μαρκήσιος
διήρχετο τὴν πλατεῖαν ἐπευφημούμενος.

— Ὡς Μαζανιέλλε, εἶπεν ἡ χήρα ἀσπαζομένη
τὸν σταυρόν τοῦ Καρμήλου· ὦ! ἐὰν δὲν ἐσπάρασ-
αν τὴν εὐγενὴ καρδίαν σου καὶ τὴν ἰσχυράν κε-
φαλὴν σου, θὰ διεσκόρπιζες τοὺς ἀθλίους τούτους
διὰ μιᾶς στροφῆς τοῦ ἔξοφους σου... Ὁ ἐμὸς, ὁ ἐμὸς
μου! διὰ τί νὰ ἤμῃαι γυνὴ ἀσθενής!...

Ἡ Πουζολιανὴ δὲν ἦν πλέον ἡ ἴδια αὐτὴ ἡ ἀ-
πὸ δέκα ἡμερῶν τοσάκις καταρασθεῖσα τὰς μά-
χαις, ἥδη ἡσθάνετο ἑαυτὴν ὠθουμένην ὑπὸ δυνά-
μειν ἀγνώστου. Μὴ ἔχουσα πλέον νὰ ῥιψοκινδύ-

νεύση τι ἄλλο παρά τὴν ζῶν, προθύμως θὰ τὴν ἐθυσίαζεν ὑπὲρ τῆς Μαρίας Ἀρκου. Ἄλλ' αἰφνης τὸ κελεῖον ἀνοίγεται, ἀνὴρ τις ἐμβαίνει, καὶ εἶναι ὁ Ἰαννουάριος Ἀννέζος.

Ἡ δὲ Μαρία ἰδοῦσα αὐτὸν ὑπερασπισζόμενον τὸν ἀλιέα κατὰ τὴν ἐσχάτην στιγμὴν τὸν ὑποδέχεται ἐν συγκινήσει σπαρτακτικῇ.

— Ἀννέζε, τετέλεστοι λοιπὸν τὸ πᾶν! ἀπώλονται τὰ πάντα.

— Τὰ πάντα δύνανται νὰ ἀρχίσουν ἐκ νέου! τὰ πάντα θὰ σωθῶσιν ἴσως, ἀπεκρίθη ὁ Ἀννέζος, ἐὰν θέλῃς νὰ συμμαχήσῃς μετ' ἐμοῦ.

— Πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῆς Μαρίας Ἀρκου;

— Καὶ αὐτῆς καὶ πῖσος τῆς Νεαπόλεως! Ἀκουσόν μου...

Καὶ διὰ τῆς σύλγωττίας φιλοδόξου ἀνεγειρομένου ἀπὸ τῆς πτώσεώς του, διὰ τῆς ἐπιτηδεύουτος ὑποκριτοῦ γνωρίζοντος νὰ ὑποκριθῇ πάντα τὰ πρόσωπα, ὁ ὀπλοποιὸς ἐξικολουθεῖ οὕτω λέγων. — « Ἀπὸ τοῦ ἐθνουσιασμοῦ τῆς χθὲς, ὁ λαὸς σήμερον τὸ πρῶν περιέπεσεν εἰς τὴν δυσπιστίαν. Βλέπων τὸν γαλλικὸν καὶ ἰσπανικὸν στόλον, τὸν δοῦκα Ἄρκον καὶ τὸν δοῦκα Γυτζην ἡσυχίαν ἄγοντας καὶ μὴ ἐρχομένους εἰς χεῖρας, ὁ λαὸς ὑποπίπτει τοὺς ὑποτιθεμένους τοῦτους ἐχθροὺς, ὡς συνομῶσαντας μυστικῶς κατὰ τῶν ἐλευθεριῶν του. Κρίνε ἂν καὶ ἐγὼ συνειρήνησα κατὰ τι εἰς τὰς ὑπονοίας ταύτας. . . Ὁ ἀντιβασιλεὺς καὶ ὁ ἑρρίκος Γυτζης μὲ συνέδραμον διὰ τῆς ἀνεπιτηδεότητός των, ἀντικαταστήσαντες τὰς περὶ ἄρτου διατιμήσεις τοῦ Μαζανιέλλου διὰ τῶν ἀρχαίων διατιμήσεων. Ἡ πράξις αὕτη διήγειρε γενικὴν ἀναστάτῳσιν εἰς τὰ προάστεια. . . Πάντες ἀνεγείρουσι τὴν κεφαλὴν, συσσωματοῦνται, κατηγοροῦσι τὸν Σιατιλίων καὶ τὸν ἐξάδελφόν του ὅτι φανακίζουσι τὴν Νεάπολιν καὶ ὅτι δὲν ἔχουσιν ἄλλον σκοπὸν, εἰμὴ, ὁ μὲν πρῶτος νὰ νυμφευθῇ τὴν Μαρίαν Ἀρκου, ὁ δὲ δευτερός νὰ εὐχρηστήτῃ τῇ κομῇσιν Τοράλδα. Ὁ Γυτζης δυσηρέστησε τοὺς εὐγενεῖς διασαλπίσας τὸν πρὸς τὴν ωραίαν ταύτην γυναῖκα ἑρωτά του, οἱ ὀπαδοὶ τοῦ ἀντιβασιλέως ἀγανακτοῦσι βλέποντες τὴν θυγατέρα τοῦ συρομένου εἰς τὸν ναὸν ὑπὸ ξένου ἐπαναστάτου. . . Ἐν συντόμῳ ὁ λαὸς, τὸν ὁποῖον ὄλαι αὐταὶ αἱ βαλιδουργίαι δὲν ἀνακουφίζουν, ἀρχίζει νὰ ἐνθυμηταὶ τὸν μόνον ἀρχηγὸν ὅστις τὸν ἠγάπησεν ἀφιλοκερδῶς — Ὁ Μαζανιέλλος, λέγουσιν ἀπὸ ὁδοῦ εἰς ὁδὸν, μόνος ἐκείνος ἤξευρε νὰ φοβίζῃ τοὺς τυράννους ἡμῶν. Ἄν ἔξη αὐτὸς ἡ τιμὴ τοῦ ἄρτου δὲν ἤθελεν ὑψωθῇ! Ἀλλὰ μᾶς ἐφόνευσαν τὸν ἐλευθερωτὴν, τὸν ἡρώα μᾶς. . .

— Οἱ ἄφρονες τῶρα τὸν ἐνθυμήθησαν, ἀφοῦ τὸν ἔσυραν εἰς τοὺς δρόμους ὡς προδότην. . .

— Ἢδὴ ἐπέστη ἡ ὥρα τῆς ἐκδικήσεως, σιγῶτα! ἐπαναλαμβάνει ὁ Ἀννέζος διὰ νευρώδους φωνῆς.

— Τῆς ἐκδικήσεως; καὶ τί μὲ ὠφελεῖ; λέγει ἡ

Πουζολιανή, ἐγὼ δὲν θέλω παρὰ νὰ ἐλευθερώσω τὴν Μαρίαν Ἀρκου!

— Λοιπὸν ἐλθέ μετ' ἐμοῦ νὰ τὴν σώσῃς! Ἀς παρουσιασθῇ μόνον ἡ χήρα τοῦ Μαζανιέλλου, καὶ θέτω εἰς τὴν διάθεσίν της ἑκατὸν χιλιάδας ἀνθρώπων!

— Εἶσαι βέβαιος περὶ τούτου; λέγει ἡ Πουζολιανή ἐγειρομένη ἀγέρωχος καὶ τρομερά. . .

— Τὸ ἐγγυῶμαι μὲ τὴν κεφαλὴν μου. . .

— Ἄγωμεν λοιπὸν, καὶ ἐὰν δὲν δυνηθῶ νὰ τὴν σώσω, θ' ἀποθάνω τοῦλάχιστον ὑπὲρ αὐτῆς. Σὲ ἀκολουθῶ ὅπου μὲ φέρῃς, ἀρκεῖ ὁ λαὸς νὰ μὲ ἀκολουθήσῃ εἰς τὴν φυλακὴν τῆς Μαρίας Ἀρκου. . .

Καὶ μετὰ ἐν τέταρτον ὥρας, ἡ Πουζολιανή, ἑφίππος, διέτρεχε τὴν Νεάπολιν διεγείρουσα τοὺς ἐπαναστάτας, οἵτινες δὲν περιέμενον εἰμὴ τὴν σημαίαν ταύτην. . .

Ἐν ῥοπῇ δ' ὀφθαλμοῦ ἡ πόλις ἀναλαμβάνει τὴν καταπληκτικὴν τῶν πρώτων ἡμερῶν ὄψιν της. Τὸ ὄνομα τοῦ ἐνδόξου Μαζανιέλλου εἶναι ἤδη εἰς τὰ σιόμενα ὄλων ἐκείνων, οἵτινες τὴν προτερσίαν ἔτι ἀτιμωτικῶς ἔσυραν τὸ καθημαγμένον σῶμά του εἰς τὰς ὁδοὺς. Ἀποφασίζουσι τὴν σφαγὴν τῶν φονευσάντων αὐτὸν προδοτῶν καὶ τρέχουσι συγχρόνως πρὸς ἀναζήτησιν τῶν λειψάνων αὐτοῦ ὅπου; τὰ φέρωσιν ἐν θριάμβῳ. . . Φθά-νουσιν εἰς τὸ μέρος ἐνθα ἔρριψαν αὐτὸ, ἀνευρίσκουσι τὴν ἄμορφον κεφαλὴν τοῦ εἰδώλου, προσκολλοῦσιν αὐτὴν εἰς τὸ σῶμα, πλύνουσιν αὐτὸ εἰς τὰ ὕδατα τοῦ Σιδέτου, γονυπετοῦν περὶ αὐτὸ, κλαίουσιν, προσεύχονται ἐνώπιον τῶν λειψάνων τούτων, ὡς ἐνώπιον λεψάνων μάρτυρος, καὶ θυμιάζοντες αὐτὰ μετὰ σεβασμοῦ, καὶ καλύψαντες αὐτὰ διὰ πορφύρας, χρυσοῦ καὶ ἀνθέων, κοσμήσαντες αὐτὰ διὰ τοῦ περιφήλου σταυροῦ τοῦ Καρμήλου, τὰ περιάγουσιν ἐν πομπῇ διὰ τῆς πόλεως. Ἡ ἄπειρος δὲ αὕτη φωνή. — Ἰδοὺ ὁ Μαζανιέλλος! Ὁ Μαζανιέλλος ἀνέστη! πτοεῖ τοὺς Ἰσπανοὺς καὶ τοὺς Γάλλους, τοὺς στόλους καὶ τὴν φρουράν. Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ ἀντιβασιλεὺς καὶ αὐτὸς ὁ Γυτζης οἱ ἰδόντες ἀποκοπιέσαν τοῦ ἀλιέως τὴν κεφαλὴν, αἰσθάνονται δεισιδαίμονά τινα φόβον. Τὸν δὲ ὄχλον ἐννοεῖ ἕκαστος ὁποῖα ἐλπίδες πληροῦσιν. . . Ἐκαστος θέλει νὰ ἴδῃ, νὰ ἐγγίσῃ τὸν ἡμίθεον νεκρὸν ἢ ζῶντα. Καὶ ἐξ ἐκείνων μὲν οἵτινες κατάρθωσαν νὰ ἴδωσιν ἐκ τοῦ πλησίον τὸ πτώμα, οἱ μὲν λέγουσι κλιόντες. — Εἶναι νεκρὸς ἀλλὰ μᾶς διοικεῖ ἄνωθεν οἱ δὲ — κοιμάται ἢ εἶναι βεβυθισμένος εἰς ληθαργίαν, ἐλλὰ θὰ ἐγερθῇ μετ' ὀλίγον καὶ θὰ κεραυνώσῃ τοὺς ἐχθροὺς τῆς Νεαπόλεως! καὶ οὕτως ἡ ἀναρίθμητος συνοδεία φθάνει εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Καρμήλου, κατακλύζει διὰ τῶν κυμάτων της τὰς διὰ τὸν γάμον τοῦ Σιατιλίων γενομένας παρασκευάς καὶ καταπατεῖ τὰ δι' αὐτὸν ἐρριμμένα ἐπὶ τῶν ὁδῶν ἄνθη. Αἱ αὐταὶ χεῖρες αἱ ἐγείρασαι δι' αὐτὸν θρόνον καὶ σκιάδας, καταρρίπτουσιν ἤδη αὐτὰ ἐνώπιον τοῦ Μαζανιέλλου. Τὸ δὲ πτώμα κατατίθεται εἰς τὸν ναὸν, ἐν λαμ-

προτάτῃ περὶ τῆς, περικυκλοῦται ὑπ' ὧν τῶν σημειῶν τῶν προαστείων καὶ συντεχνιῶν καὶ φρουρεῖται ὑπὸ φρουρᾶς δεκάσχιλίων ἀνδρῶν. Πάντες οἱ κληρικοὶ προσέρχονται ἐκ φόβου, καὶ πάντες οἱ ἀρχόντες ἀρχὴν τινα, ὥς καὶ ὁκτὼ αὐλικοὶ τοῦ ἀντιβασιλέως ἐν μεγάλῃ στολῇ καὶ λαμπαδηφοροῦντες. Ἡ δὲ νεκρώσιμος ἀκολουθία τελεῖται ἐν κανονοδολισμοῖς καὶ κωδωνοκρούσiais. Πάντες μὲν οἱ ἄνδρες ψάλλουσι, πᾶσαι δ' αἱ γυναῖκες θρηνοῦσι. Τέλος τὸ σῶμα ἐνταφιάζεται εἰς τὰ ὑπόγεια τοῦ ναοῦ μετὰ τοῦ σταυροῦ τοῦ Καρμήλου, κατὰ τὴν ἱερὰν εὐχὴν τοῦ ἀλιέως.

Καὶ τότε ἡ Πουζολιανὴ ἡ προεδρεύσασα τῆς πενθίμου ταύτης τελετῇ μετὰ συγκινήσεως ἢν ἕκαστος δύναται νὰ φαντασθῇ, συναθροίζει ἐπὶ τῆς πλατείας τοῦ Καρμήλου τοὺς ἀρχηγούς τοῦ λαοῦ, καὶ δεικνύουσα πρὸς αὐτοὺς τὸ φρούριον τοῦ Ἁγίου Λαυρεντίου, ὅπου ἡ Μαρία Ἄρκου μένει αἰχμάλωτος, ἐξορκίζει αὐτοὺς εἰς πᾶν ὅ,τι ἔχουσιν ἱερώτατον, εἰς πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ συγκινήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτῶν, νὰ τρέξωσι μετ' αὐτῆς εἰς τὴν φυλακὴν τῆς Μαρίας καὶ σώσωσιν αὐτὴν ἀπὸ τοῦ βδελυροῦ ἀρπαγῆς τῆς.

— Ἐὰν πράξετε τοῦτο, ἐπέφερον ἡ ἡρώϊκὴ γυνή, ὁ Μαζανιέλλος ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ διὰ τοῦ στόματός μου σὰς συγχωρεῖ καὶ σὰς ὑπόσχεται τὴν σωτηρίαν τῆς πατρίδος.

— Δόξα τῷ Μαζανιέλλῳ! δόξα τῇ Πουζολιανῇ! εἰς Ἅγιον Λαυρέντιον καὶ κατὰ τοῦ Σιατιλιῶν! ἀποκρίνονται ὁ Ἀννέζος καὶ οἱ ὁπαδοί του, ἔπειτα οἱ ἀρχηγοὶ τῆς ἐπαναστάσεως πάντες, ἔπειτα αἱ μυρίαι τοῦ λαοῦ φωναί.

Καὶ ὡκεανὸς ἀνθρώπων, κυλιόμενος κατόπιν τοῦ ὀπλοποιοῦ, κατακλύζει διὰ τῶν κυμάτων τοῦ τῷ φρούριον, διασκορπίζει τοὺς φρουροὺς, καταρρίπτει τὰς θύρας καὶ φθάνει μέχρις αὐτοῦ τοῦ θαλάμου τῆς Μαρίας...

Ἄλλ' ὦ ἐκπληξὶς καὶ μανία! φθάνει ἀργά! Τὸ δωμάτιον εἶναι κενόν, ἡ φυλακὴ ἔρημος! Καὶ ὁ θυρωρὸς ὁ ἐπτοημένος διηγεῖται πρὸς τὸν Ἀννέζον, ὅτι ὁ Σιατιλιῶν, σύρων τὴν αἰχμάλωτόν του διὰ τῶν ὑπογείων διόδων τῆς πόλεως, ἀ: χεὶρ ἄγνωστος τῷ ἡνέφξεν, ἔφθασεν οὕτως εἰς τὸ μοναστήριον τῶν Κάρμων, ὅπου ὁ γάμος πρέπει νὰ ἦναι ἤδη τετελεσμένος.

— Εἰς τὸ μοναστήριον τῶν Κάρμων! ἐπαναλαμβάνει ἡ Πουζολιανὴ τὴν ὁποίαν οὐδὲν δύναται πλέον νὰ ἀποθαρρύνῃ καὶ τὴν ὁποίαν τούνηθεν μόνον ὁ θάνατος θελεῖ ἀναχαίτισει.

Καὶ ἀναλαμβάνει τὸν πρὸς τὸ μοναστήριον δρόμον μετὰ τοῦ Ἀννέζου καὶ τοῦ χειμάρρου τοῦ λαοῦ.

Ἀλλὰ πρὶν φθάσῃ ἐκεῖ, ἀς μάθωμεν ἡμεῖς τί ἀπέγινεν ἡ Μαρία Ἄρκου ἀπὸ τῆς εἰς τοῦ Νέου Φρουρίου ἀρπαγῆς τῆς.

Πρέπει νὰ ἐνθυμηθῶμεν τὴν τρυφερότητα καὶ τὴν πίστιν τῆς πρὸς τὸν Σιατιλιῶν, ὅπως ἐννοήσωμεν τὴν μεγάλην ἀπελπισίαν τῆς, ὅτε ἀνε-

γνώρισεν ἀδίστακτως πλέον ὥς προδότῃν τοῦ πατρὸς τῆς καὶ συνένοχον τοῦ Γυζῆ, τὸν ἀνθρώπον ἐκείνον ὃν τοσοῦτον τρυφερῶς εἶχεν ἀγαπήσει καὶ τοσοῦτον εὐγενῶς εἶχεν ὑπερασπισθῇ.

Πεσοῦσα δ' αἵφνης ἀπὸ τοῦ Οὐρανοῦ εἰς τὸν ἄδην, ἀπὸ τῆς λατρείας ἀγγέλου εἰς τὴν δύναμιν δαίμονος, διήλθεν ὀλοκλήρους ὥρας χωρὶς νὰ ἔχῃ δύναμιν ἄλλην ἢ τὴν τοῦ νὰ στεναζῇ — καὶ ν' ἀφήσῃ πρὸς τὸν Μαζανιέλλον τὴν κραυγὴν ἣτις ἐμελλε νὰ θανατώσῃ αὐτὸν χωρὶς νὰ τὴν σώσῃ.

Πληροφορηθεῖσα τὴν πρώτῃν περὶ τῶν προπαρασκευῶν τοῦ γάμου τῆς, καὶ συμβουλευθεῖσα ὑπὸ τοῦ Σιατιλιῶν νὰ λυτρώσῃ, ὑπανδρευομένη αὐτὸν, ἀπὸ τὸν θάνατον τὸν πατέρα τῆς, ἡγωνία ἀπέναντι τοῦ πικροῦ τούτου καὶ φοικῶδους ποτηρίου, μὴ τολμῶσα οὔτε νὰ τὸ πῖνῃ, οὔτε νὰ τὸ ἀποποιήσῃ, ὅτε ὁ μαρκήσιος αὐτῆς, ἐπισπεύσας τὴν τελετὴν, διὰ τὸν φόβον τῆς ἀναγεννωμένης στάσεως, ἦλθε καὶ τὴν ἔσυρε, διὰ νὰ μὴ εἰπώμεν τὴν ἔφερε, διὰ τῶν ὑπονόμων, — χάρις εἰς τὸν ἄγνωστον ὅστις ἤνοιξε αὐτῷ τὴν διόδον ταύτην.

Μαντεύετε βεβαίως ὅτι ὁ ἄγνωστος οὗτος ἦν πράκτωρ τοῦ μουσῆρχ — ὅστις ἐπὶ νενεχε τὸ τελευταῖον τραῦμα εἰς τὸν δοῦκα τοῦ Ἄρκου, παραδίδων τὴν θυγατέρα του εἰς τὸν ἐχθρὸν τῆς Ἰσπανίας.

Ἡ δὲ δύστηνος Μαρία Ἄρκου, νεκρὰ μᾶλλον ἢ ζῶσα φθάσασα εἰς τὸ παρεκκλησίον τοῦ Καρμήλου εὗρεν ἑτοιμόν τὸν βωμόν, δύο ἔδρας νυμφικὰς κεκοσμημένας διὰ κρίνων, δεκάδα Γάλλων πρὸς μαρτυρίαν καὶ ὡς λειτουργὸν καρδιανάλιον τινι ἀγορασθέντα ὑπὸ τοῦ Σιατιλιῶν, ἀφοῦ ὁ ἀρχιεπίσκοπος ἡρνήθη τὴν παρέμβασίν του εἰς τὴν ἄτιμον ταύτην πράξιν.

Ἐκεῖ δὲ ὑπενθυμίζουσι τῇ νεανίδι ὅτι ὁ γάμος τῆς εἶναι ἡ σωτηρία τοῦ πατρὸς τῆς... Εὐλογοῦσι τοὺς δακτυλίους τῆς αἰωνίας ἀλύσεως, καὶ ἐνῶ ἡ καρδία τῆς δι' ὧν τῶν παλμῶν τῆς ἐφώναζεν ὅχι, ἐμελλον μετὰ μίαν στιγμὴν ν' ἀποσπάσωσιν ἀπὸ τοῦ στόματός τῆς διὰ τοῦ φόβου τὸ ἀνέκκλητον νὰ ἰ, — ὅτε βαρὺς κρότος βημάτων καὶ ὀπλων κλαγγὴ καταπληκτικὴ κλονίζουσι τὸ μοναστήριον καὶ διακόπτουσι τὴν θυσίαν.

Ἦτον ἡ Πουζολιανὴ μετὰ τῆς σπείρας τοῦ Ἀννέζου καὶ τοῦ Λουζάρου.

Μία ἔτι στιγμὴ, καὶ ἔφθανον παρακαίρως.

— Μαρία Ἄρκου! κραυγάζει φωνὴ ἢ νερᾶνις ἀναγνωρίζει — ἡ Μαρία Ἀνιέλλου, ἡ χήρα τοῦ ἀλιέως ἐκτίνει τὸ ἐγκλημὰ τῆς φέρουσά σοι τὴν σωτηρίαν.

Καὶ ἡ ἔξοχος γυνή, ἀπολιπουσῶν τῶν δυνάμεών τῆς, πίπτει γονυπετῆς εἰς τὸ κατώφλιον τοῦ παρεκκλησίου, ἐνῶ ὁ Ἀννέζος καὶ ὁ Λουζαρος, ξιφῆρεις περικυκλοῦσι τὸν ἀρχιεπίσκοπον, τοὺς Γάλλους καὶ τοὺς νεονύμους.

Εἰς μάτην ὁ ἀρχιερεὺς ἐπικαλεῖται τὴν ἱερω-

σόνην του καὶ ἐναγκαλίζεται τὸ θυσιαστήριον, εἰς μάτην διαμαρτύρεται ὁ Σιατιλιὼν, δημηγορεῖ, ἀπειλεῖ, ἱκετεύει. Ἐν μιᾷ στιγμῇ ὁ πρῶτος ἀπολακτίζεται τοῦ ἱεροῦ βήματος, ὁ δεύτερος ἀποπλίζεται καὶ δεσμεύεται, ἡ δὲ Μαρία Ἀρκου, ἐλευθέρα καὶ περιχαρὴς, παραδίδεται εἰς τὴν Πουζολιανὴν, ἥτις, ζωογονηθεῖσα ὑπὸ τῶν δακρύων τῆς χαρᾶς, ἀνεγείρεται δι' ἰσχύος ὑπερανθρώπου καὶ τὴν περιβάλλει εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς.

Καὶ τῇ ἐσπέρᾳ τῆς αὐτῆς ἡμέρας γυναῖκες δύο, ἐπιδαίνουσαι ταχεῖας λέμβους, κυβερνωμένης ὑπὸ πιστοῦ πλωρέως, ἀφήσασαι τὴν Νεάπολιν κατέφευγον εἰς Ἀμάλιον, εἰς τὴν μικρὰν οἰκίαν τοῦ Μαζανιέλλου.

Ἡ μὲν τῶν γυναικῶν τούτων ἦν ἡ ἐξαγοράσασα τὴν οἰκίαν ταύτην, ἡ Μαρία Ἀρκου ἡ θυγάτηρ τοῦ ἀντιβασιλέως, ἡ δὲ ἡσώτερα αὐτῆς, ἡ Μαρία Ἀνιέλλου· ἡ λέμβος ἦν ἡ τοῦ ἀλιέως, καὶ ὁ πλωρὴς ὁ γυνικαδέλφός του.

Διότι, ἀντὶ νὰ ῥίψῃ εἰς τοὺς αὐτοὺς κινδύνους τὴν ἐνώπιον τῆς Παρθένου ἀδελφὴν τῆς φέρουσα αὐτὴν εἰς τὸν πατέρα τῆς, ἡ Πουζολιανὴ, ἀποῦ πρῶτον εἰδοποίησεν τὸν δοῦκα τοῦ Ἀρκου, τὴν ἔθεσεν εἰς ἄσυλον ἀσφαλὲς μέχρι τοῦ τέλους τοῦ πολέμου, ἄσυλον ὅπερ ὤφειλεν εἰς τὴν γενναιότητά τῆς.

Εὐτυχὴς ἐμπνευσίς τῆς Προστάτιδος διὰ τὰς δύο Μαρίας, διότι, οὔτε ἡ πρώτη ἠδύνατο νὰ ἐπιτύχῃ φύλακα προσφιλέστερον τῆς δευτέρας, οὔτε ἡ δευτέρα γλυκύτερον τῆς πρώτης παραμυθητὴν!

Ἡ χίρρα τοῦ Μαζανιέλλου ὤφειλε νὰ ἐπιζήσῃ αὐτοῦ μόνον ὅπως ἐκπληρώσῃ τὸ πρὸς τὴν Μαρίαν Ἀρκου χρέος τῆς.

ΚΓ'. *Ἐπίλογος.*

Ὁ δὲ Ἀννέζος εἶχεν ἐπιτύχει τὸν σκοπὸν του. Διότι τὴν ὑστεραίαν ἀνεκνήρυχθη διάδοχος τοῦ Μαζανιέλλου καὶ στρατιωτικὸς διοικητὴς τῆς Νεάπολεως. . . Καὶ οὕτως ἐπετάθη ὁ ἐμφύλιος πόλεμος, ὅστις ἐμελλε νὰ ἀνοίξῃ τὰς μόλις συνουλωθεῖσας πληγὰς τῆς δυστυχὸς ταύτης πόλεως.

Ἦδη ἀρκεῖ εἰς ἡμᾶς νὰ διηγηθῶμεν τὰ λοιπὰ γεγονότα κεφαλαιωδῶς καὶ ἐν ὀλίγαις λέξεσι.

Ἐὰν ὁ δοῦξ τῆς Βενδόμης ὑπεστήριζεν ἐξ ἀρχῆς διὰ τοῦ στόλου του τὴν ἀνέλπιστον ἐπιτυχίαν τοῦ Γυζῆ, ἡ Ἰσπανία ἔχανε τὴν Νεάπολιν. Ἀλλ' ἡ παρουσία Δὸν Ζουάν τοῦ Αὐστριακοῦ, οἱ δισταγμοὶ τοῦ Μαζαρίνου, καὶ κυρίως αἱ ῥαδιουργίαι τοῦ Βασιλεῦς καὶ τοῦ Γενοβίνου (οἵτινες παρίστανον τὸν Γυζῆν ὡς ἐμπροσθέντα δῆθεν εἰς τὴν παγίδα) ἔσωσαν τὴν ἀντιβασιλείαν Φιλίππου τοῦ Δ' διὰ τῆς βραδύτητος καὶ μελληΐσεως τοῦ γαλλικοῦ στόλου. Παρελθούσης τῆς εὐκαιρίας, ὁ λαὸς ἀποσκιρτήσας τοῦ Γυζῆ προσῆλθεν εἰς τὸν Ἀννέζον, ὁ δὲ δοῦξ τῆς Βενδόμης, αἰτιαθεὶς καὶ ἐξυθροισθεὶς μάλιστα ὑπὸ τοῦ συμμάχου του, παρήτησεν αὐτὸν εἰς τὴν τύχην του μετ' ἀκροβολισμὸν τινα κατὰ τοῦ Δὸν Ζουάν.

Τότε δὴ ὁ νομικὸς καὶ ὁ μυροθέρης, ἀμφότεροι

ἐν ἀσφαλείᾳ ὄντες παρὰ τῷ ἀντιβασιλεῖ δι' ὑπᾶτων, καὶ ὁ μὲν πρῶτος καθ' ἑκάστην ἐσπέραν πληροφοροῦμενος περὶ τῶν ἡμερισίων μυστηρίων, ὁ δὲ δεύτερος περιπολῶν ὑπὸ τὴν Νεάπολιν ἀόρατος καὶ εἰς τὸν Σιατιλιὼν καὶ εἰς τὸν Γυζῆν, διέθυναν τὰς ὑπονόμους τῶν κατὰ τοῦ Γάλλου πρίγκηπος καὶ κατὰ τοῦ Νεαπολίτου ὀπλοποιοῦ. Ὀλίγαι δὲ ῥαδιουργίαι ἤρκεσαν νὰ καταβάλωσι τοὺς δύο τούτους ἀντιπάλους, οἵτινες, διαφιλονεικούντες πρὸς ἀλλήλους τὴν πόλιν ὡς λείαν των, ἤρχισαν συνομνύοντες κατ' ἀλλήλων. Καὶ ὁ μὲν Ἀννέζος εἶχε τὸν ὄχλον, ὁ δὲ Γυζῆς ἐκέρδησε τὴν μέσσην τάξιν τῶν πολιτῶν, μέρος τῶν εὐγενῶν καὶ χιλιάδα Γάλλων λειποτακτησάντων τοῦ στόλου.

Καὶ μετὰ τοῦ μικροῦ τούτου στρατοῦ, κεκμηκὼς ἐκ πολέμου περιπλοκῶν καὶ προδοσιῶν, Ἐρρίκος ὁ Γυζῆς ἔστρεψε μέτωπον κατὰ τῶν Καστιλλανῶν, οὗ, ὁ Δὸν Ζουάν ἀπεβίβασεν εἰς τὸ ναυπηγεῖον, ὅχι ὅπως βοηθήσῃ τὸν ἀντιβασιλέα, ἀλλ' ὅπως πολεμήσῃ τοῦς Γάλλους.

Ἐπὶ τινὰς ἐβδομάδας οἱ δύο οὗτοι πρίγκηπες καὶ οἱ δύο οὗτοι στρατοὶ ἔκαμαν τέρατα καὶ σημεῖα ἀνδρίας καὶ στρατηγικῆς ἐμπειρίας. Ἡ μὲν ἀνδρία ἦν ἐκ τοῦ Γυζῆ, ἡ δὲ ἐμπειρία ἐκ τοῦ Δὸν Ζουάν. Πολλὰ δὲ πόλεις καὶ ὀχυρώματα ἐκυριεύθησαν καὶ μετεκυριεύθησαν διὰ τοῦ κανονίου καὶ διὰ τοῦ ξίφους.

Τέλος οἱ δύο στρατοὶ ἠνέωξαν μάχην ἀπορρασιτικὴν ἐν αὐτῇ τῇ καρδίᾳ τῆς Νεάπολεως. Ὁ δὲ Ἀννέζος ὅστις εἶχεν ὀνειρευθῆ ὅτι ἤθελε παραστήσῃ τὸ πρόσωπον τρίτου, προσῆλθε τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ πρὸς τὸν Γυζῆν, καὶ οὕτως ἐντὸς ὀλίγου ὁ Γάλλος πρίγκηψ βλέπει εἰς τὴν ἐξουσίαν του τὸ φρούριον τοῦ Καρμήλου καὶ ὅλας τὰς ὀχυράς θέσεις τῆς πόλεως.

Καὶ ἤθελε βεβαίως κεραυνώσει τὸν Δὸν Ζουάν καὶ τοὺς Ἰσπανοὺς ὅτε φρικτὴ ἐκπληξίς, ἀπαίσιος προδοσία ἀποπλίζουν τὸν βραχίονά του, ἀναχατίζουσι τὸν θρίαμβόν του καὶ θραύουσι τὸ στέμμα του ἐπ' αὐτῆς τῆς κεφαλῆς του.

Διότι στρέψας ἐλατὸν πυροβόλα κατὰ τοῦ Ἰσπανικοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ στόλου, δὲν ἔμενε πλέον εἰμὴ νὰ τὰ πληρώσῃ καὶ συντρίψῃ τὸν ἐχθρὸν δια βροχῆς μυδραλλίων. . . Ὅθεν καὶ διατάττει νὰ ἐξαγάγωσιν ὅλων τῶν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν του πυριταποθηκῶν τὴν ἀναγκαῖα πυρίτιδα. . . Ἀλλ' ὦ τῆς ἀπροδοκῆτος δυστυχίας! αἱ ἀποθήκαι τοῦ Καρμήλου εἶναι πλήρεις ὕδατος! . . . Τρίχουν ἄλλαι εἰς Ἅγιον Λαυρέντιον, ἀλλ' ἡ αὐτὴ πλημύρρα καὶ ἡ αὐτὴ καταστροφή! . . . καὶ οὕτως εἰς Ἅγιον Ἐλμον, εἰς Πόρτα-Νολάναν, εἰς Βίμερον, εἰς αὐτὸ τὸ Νέον Φρούριον, πανταχοῦ τέλος!

Ἀναγνωρίζετε βεβαίως τὸ ἀριστοῦργημα τοῦ μυροθέρη, ὅστις εἰσῆγαγε τὴν θάλασσαν εἰς τὰ ὑπὸ γόμφια ὠφελθεῖς τῆς ἀγοῆς τοῦ ἀντιβασιλέως!

Χάρις λοιπὸν εἰς τὸν Θεὸν τοῦτον τῆς καταστροφῆς, τὸν ἐκ μηχανῆς θεοῦ (Deus ex ma-

china) δὲν ἔμενε πλέον εἰς τὸν Γουζίν καὶ εἰς τοὺς Γάλλους, εἰς τὸν Ἀνέζον καὶ τοὺς Νεαπολίτας· ἢ νὰ παραδοθῶσιν εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ ἔχθρου.

Μετὰ τῆς συνήθους δε σταθερότητός του ὁ ὄχλος ὑποδέχεται τὸν Δὸν Ζουάν διὰ τῶν αὐτῶν ἀνευφημιῶν δι' ὧν ὑπεδέχθη μέχρι τοῦδε τὸν Μαζκανιέλλον, τὸν Γουζίν καὶ τὸν Ἀνέζον. Καὶ ὁ υἱὸς Φιλίππου τοῦ Δ' διατρέχει τὴν πόλιν θρίαμβευτικῶς· διατάττει νὰ τῷ παραδοθῶσιν αἱ κλεῖς ὅλων τῶν φρουρίων, παρσυρίσκεται εἰς δοξολογίαν ψαλίσαν ἐν τῷ Καρμήλῳ, μετὰ τοῦ ἐνθουσιῶντος λαοῦ, λαμβάνει ἐκ Μαδρίτης ἀπόλυτον πληρεξουσιότητα ἐπὶ τῆς Νεαπόλεως, πληροῖν εἰς τὸν μυοθήραν πᾶς πεντακοσίας χιλιάδας φράγκων κατὰ τὴν ὑπόσχασίν του, καὶ δίδει τῷ Γενοβίῳ τὴν προεδρίαν τοῦ Συμβουλίου τῶν Σεδιδῶν.

Ἦτον ἀπίστευτον πρᾶγμα, λέγει ὁ Σίντης, τὸ νὰ βλέπη τις μετὰ πόσης χαρᾶς καὶ κατανύξεως ἑκατοιοὶ ἄνδρες καὶ αἱ γυναῖκες τῆς Νεαπόλεως, νέοι καὶ γέροντες, πλούσιοι καὶ πτωχοί. Φίλοι καὶ ἔχθροι, κάτοικοι τῆς πόλεως καὶ τῶν περιχώρων, ἐνηγκαλίζοντο ἀμοιβαίως, λησμονοῦντες τὴν βίαν καὶ τὴν λεηλασίαν τῶν παρελθουσῶν ἡμερῶν. Ἐκαστος δὲν εἶχε πλέον προφανῶς — παρὰ μίαν ἐπιθυμίαν — νὰ ἀπολαύτῃ δηλονότι τὴν εἰρήνην, τὴν τοσούτῳ ματαίῳ διαταραχθεῖσαν καὶ ἐπὶ τοσούτῳ χρόνον ἐπιθυμουμένην.

Πλὴν ὀλίγων τινῶν φόρων καταργηθέντων οὐδὲν ἄλλο μετεβλήθη ἐκ τῆς Κυβερνήσεως. ἡ δὲ Κυβερνήτης Διότι, χαρακτηρισθεὶς ὡς ἀνάξιος καὶ σχεδὸν κατηγορηθεὶς ἐπὶ προδοσίᾳ, ὁ δούξ Ἄρκος ἐνόμισεν ὅτι τὴν διέφυγεν εὐθηνὰ παραχωρήσας μόνον τὴν ἀντιβασίλειαν εἰς τὸν ἀντίπαλόν του, τὸν κόμητᾶ Ὀνάντο, ὅστις ἄλλως ἐδικαίωσε τὴν

ἐμπιστοσύνην τοῦ Δὸν Ζουάν διὰ τῆς ἐπιτηδείας διακικήσεώς του.

Ἐκ τῶν παλαιῶν ἐπιρρολήθησαν κατὰ τὴν ὀλιγοήμερον ταύτην ἐπανάστασιν, δέκα δὲ χιλιάδες θυμάτων ἔπεσαν ὑπὸ τὸν πέλεκυν, τὸ ἐγγερίδιον ἢ τὰς σφαῖρας. Ἐκατοντάδες ἑκατομμυρίων ἔφυγαν ἀπὸ τὸ βαλάντιον τῶν Νεαπολιτῶν καὶ ὁ Ἀνέζος καὶ ὁ Λούζαρος ἀπηγγονίσθησαν. Ἀλλ' ὁ κόμης Ὀνάντης ἐβασίλευεν, ὁ Γενοβίῳ προσδρευσὶ καὶ ὁ μυοθήρας ἔζη ἐκ τῶν πλουσίων ἐσθδων του.

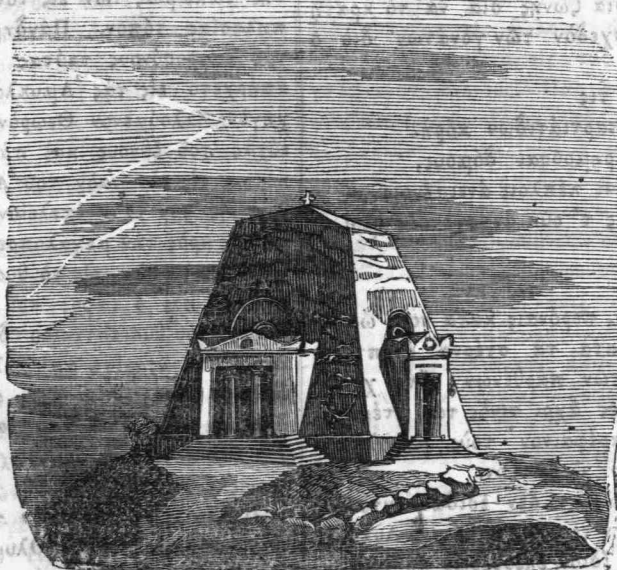
Τοιαύτῃ ὑπῆρξεν ἡ τιμὴ τῆς ἐπαναστάσεως, τοῦ ἡρώϊμοῦ, τῶν ἐγκλημάτων, τῆς παραφροσύνης καὶ τοῦ θανάτου τοῦ Μαζκανιέλλου, — ἀκούετε σεῖ, οἱ ὑποκινούντες τὰς ἐπαναστάσεις!

Ὁ δὲ Σιατιλιῶν, τελευταῖον ὡς ἀνὴρ γενναῖος, ὡς ὅλοι οἱ κακοκέφαλοι τῆς οἰκογενείας του, ἐφορεύθη μὲ τὰ ὅπλα εἰς χεῖρας παλαιῶν μόνος ἐν τῇ φυλακῇ του κατὰ διακοσίαν Ἰσπανῶν.

Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ δούξ Γουζίν· ἠθέλησε ν' ἀποθάνῃ ἐπίσης ἡρώϊκῶς, καὶ διετήρησε τὸν πόλεμον μετ' εὐαρίθμων ἀνδρείων. Ἀλλὰ περικυκλωθεὶς ὑπὸ ἔχθρων καὶ βλέπων πᾶσαν ἀντίστασιν ματαίαν, κλονούμενος ἐπὶ τοῦ τετραυματισμένου ἵππου του, προσέφερε τὸ ξίφος του εἰς δύο ἀζιωματικούς Ἰσπανοὺς, ἀλλ' οὗτοι, πτοηθέντες ἐκ τῆς ἀνδρείας του, τὸ ἤρνήθησαν.

Ὁ δούξ ἐστάλη αἰχμάλωτος εἰς Μαδρίτην, ἀλλ' ἐξαγορασθεὶς κατόπιν ὑπὸ τοῦ ἐξαδέλφου του, τοῦ μεγάλου Κονδαίου, ἀνεμίγη εἰς τοὺς πολέμους τῆς Σπενδόνης. Ἀνεφάνη πάλιν εἰς Νεάπολιν ἀνωφελῶς τῷ 1654 καὶ ἀπέθανε δέκα ἔτη ὑστερον ἄτεκνος.

Ὁ δούξ Ἄρκος ἀνέλαβε τὴν θυγατέρα ἀπὸ τῆς

Υποθαβήμενος τάφος τοῦ Μαζκανιέλλου.

οἰκίας τοῦ Ἀμαλφίου, καὶ τὴν ἔφερεν εἰς τὴν Ἰσπανίαν, ὅπου αὐτὸς μὲν ἀπέθανεν ἄδοξος κατόπιν, ἡ δὲ μνηστὴ τοῦ Σιατιλιῶν ἐνεκλείσθη εἰς μοναστήριον.

Ἡ δὲ Πουζολιανὴ κατέστρεψε τὸν μεστὸν θλίψεως καὶ πικρίας βίον αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ ἣν ὤφειλεν εἰς τὴν Μαρίαν Ἀρκου.

Ἀλλὰ σήμερον ἡ οἰκία αὕτη δὲν σώζεται πλέον, ἀγνοεῖται δὲ ποῦ ἀναπαύεται τὸ σῶμα τοῦ Μαζανιέλλου, ὅπερ ἤρθη τῆς ἐκκλησίας τοῦ Καρμήλου.

Ἡ ἀπώλεια δ' αὕτη τοῦ σώματός του δὲν συνέτεινεν ὀλίγον εἰς τὰς δημῳδαίς παραδόσεις περὶ τῆς ἀναστάσεώς του.

Καὶ μόνον, πλησίον τοῦ Ἀμαλφίου, εὐρίσκει τις μαυσωλεῖόν τι πυραμιδοειδὲς, ὅπερ οἱ χωρικοὶ δεικνύουσιν εἰς τοὺς περιηγητάς ὡς τάφον δῆθεν τοῦ ἀλιέως ἡγεμόνος, ἀλλ' οὐδὲν ἀποδεικνύει τὴν αὐθεντικότητά τῆς ιδέας τῶν.

Τ Ε Λ Ο Σ.

Ἐκ τοῦ Γαλ. Π. Γ.

ΠΕΡΙ ΑΝΑΤΡΟΦΗΣ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ

ΕΛΛΗΝΩΝ.

(Συνέχεια ἴδε φυλ. 56.)

Τὰς κόρας ἐνέδυσον ἐν Σπάρτῃ διὰ χιτῶνος βραχέως καὶ ἐλαφροῦ, δι' ἀμφίου κατερχομένου μέχρι τῶν σφυρῶν καὶ εἰς τὰς ἀσκήσεις αἵτινες ἐγίνοντο δι' ὅλης σχεδὸν τῆς ἡμέρας δι' ἐνδύματος ἐλαφροτάτου καὶ ἀχειριδῶτου, ὅπερ ἐξήρτων εἰς τοὺς ὤμους αὐτῶν μὲ περόνας καὶ διὰ ζώνης διὰ τὸ κρατῆ ὑψωμένον ὑπεράνω σχεδὸν τῶν γονάτων διὸ ὁ μὲν Εὐρυπίδης ἔλεγεν.

Οὐδ' ἂν εἰ βούλοιτό τις

Σῶφρον γένοιτο Σπαρτιάτιδων κόρη.

Αἱ ζῶν νεοῖσιν ἐξερημοῦσαι δόμους,

Γυμνοῖσι μνηοῖς καὶ πέπλοις ἀνειμένους

Δρόμους παλαίστρας τ' οὐκ ἀνασχετοὺς ἐμοὶ

Κοινὰς ἔχουσιν.

Ὁ δὲ Πολυδεύκης.

Ὁ δὲ σχιστὸς χιτῶν, περόναις κατὰ τοὺς ὤμους διηρτο· ἡ δὲ πόρπη κατὰ τὰ στέρνα ἐνήπτετο. Ἐκαλεῖτο δὲ καὶ ὁ τῶν παρθένων οὕτω χιτῶνίσκος, οὗ παραλύσαντες ἄχρι τινὸς τὰς πτέρυγας ἐκ τῆς κάτω πίζης παρέφαινον τοὺς μηρούς καὶ διὰ τοῦτο φαινομηρίδος ὠνόμαζον.

Αἱ γυναῖκες τῆς Σπάρτης δὲν ἐδιδάσκοντο οὐδεμίαν σχεδὸν οἰκιακὴν τέχνην, καθότι ὁ Λυκούργος δὲν ἐνόμιζε τοῦτο ἴδιον ἐλευθέρων πολιτίδων, ἀλλ' ἔργον βάνουσον καὶ οὐτιδανόν, ὅθεν πᾶν ὅ, τι ἀπαιτεῖτο εἰς τὴν οἰκιακὴν αὐτῶν χρῆσιν καὶ τὴν καθαριότητα καὶ μάλιστα τὴν ἐνδυμασίαν κατε-

σκευαζέτο ἀπὸ τὰς δούλας αὐτῶν οἵτινες τὰ μάλιστα ὡς καὶ οἱ δούλοι ἐπέδιδον.

Εἰς ὅλας ἐν γένει τὰς τελετὰς αἱ γυναῖκες ὡς καὶ οἱ ἄνδρες ἦσαν παραδεκτοί, ἐξηρῶντο δὲ μόνον δύο, ἐκείνη τοῦ Διονύσου εἰς Βρυσέας εἰς ἣν οἱ ἄνδρες δὲν ἠδύναντο νὰ παρουσιάζωνται, οὔτε νὰ μαυθάνωσι τὸ τί πράττουν εἰς αὐτὴν αἱ γυναῖκες ἢ τί ὑπάρχει ἐν τῷ ναῷ, καὶ ἐκείνη τοῦ Ἄρεως εἰς Λακωνίαν ἐν Γερόνθραις εἰς ἣν αἱ γυναῖκες ἦσαν ἀποβεβλημέναι ἀπὸ τὰς προσφερομένας εἰς τὸν θεὸν τοῦ πολέμου θυσίας· εἰς τὰς λοιπὰς δὲ ἑορτὰς καὶ πανηγύρεις παρουσιάζοντο καὶ ἤριζον μὲ τοὺς ἄνδρας διὰ τὸ βραβεῖον τοῦ δρόμου κτλ. Πολλοὶ δὲ ἐξ αὐτῶν, καθήμεναι ἐπὶ ὀχημάτων ἤλαυνον εἰς τὴν κώμην τῆς Θεράπνης διὰ νὰ προσφέρωσι τὰς προσφοράς τῶν εἰς τὸν τάφον τοῦ Μενελάου καὶ τῆς Ἑλένης, εἰς τὴν ἑορτὴν δὲ τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Καρνείου ἡγωνίζοντο μὲ τοὺς ἄνδρας διὰ τὰ πρωτεῖα τῆς φωνητικῆς καὶ ὀργανικῆς μουσικῆς καὶ πολλὰκις νικητρίαι διεκηρύχθησαν. Εἰς ἐκείνην τοῦ Ἰακίνθου παρουσιάζοντο κατὰστόλιστοι διὰ νὰ λάβωσι μέρος εἰς τοὺς λαμπροτάτους ἀγῶνας οἵτινες ἐνταῦθα ἐγίνοντο, καὶ διήρκουν τρεῖς συνεχεῖς ἡμέρας καθ' ἃς, τὴν μὲν πρώτην καὶ τὴν τρίτην περιστοῦσαν τὴν εἰκόνα τῆς θλίψεως διὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰακίνθου, ἡ δὲ δευτέρα ἦτον ἡμέρα εὐφρόσυνος. Κατὰ ταύτην ὅλοι οἱ πανηγυρισταὶ ἦσαν ἐκδοτοὶ εἰς τὴν χαρὰν καὶ συνευθύνουν μὲ τοὺς δούλους αὐτῶν. Πανταχόθεν ἐφαίνοντο χοροὶ νέων καὶ νεανίδων ἐνδεδυμένων ἀπλούστατα μὲν, ἀλλὰ κομψότατα, ἐξ ὧν ἄλλαι μὲν ἐπαιζον τὴν λύραν, ἄλλαι ἱπαινοῦσαν τὸν Ἰακίνθον μὲ ἀρχαῖα ἄσματα, παιζόντων τῶν αὐλῶν. Ἄλλαι ὠρχοῦντο καὶ ἄλλαι ἐπιπποὶ ἐπροσπάθουν νὰ κάμωσιν ἐπίδειξιν τῆς ἐμπειρίας τῶν εἰς τὸν ὠρισμένον δὲ τὰς ἱππλησίας τόπον. Πάνδημος λιτανεῖα ἠκολούθει τὰς εὐφροσύνης ταύτας διαχύσεις. Ἡ λιτανεῖα ἀπήρχετο εἰς τὰς Ἀμυκλὰς ὁδηγουμένη ἀπὸ ἀρχηγὸν καλούμενον Θεωρῶν, ὅστις ἐπρόσφερε τὰς εὐχὰς τοῦ ἔθνους καὶ τὰς θυσίας τῶν παρεστηκότων εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἀφοῦ ἔφθανον εἰς τὸν ναὸν ἐτελείονον ὅλας τὰς προπαρασκευὰς πρὸς τὴν μεγαλοπρεπῆ θυσίαν καὶ εἴτα ἔχον οἶνον καὶ γάλα εἰς τὸ θυσιαστήριον, ὅπου ἦτο τὸ ἄγαλμα καὶ ὁ τάφος τοῦ Ἰακίνθου, ὡς σπονδῆν. Πέριξ τοῦ θυσιαστηρίου δ' ἐτάττοντο εἰκοσιν ἢ εἰκοσιπέντε νεανίαι καὶ ἄλλαι τόσαι νεάνιδες, ἵνα ψάλωσι παρουσίᾳ τῶν ἀρχόντων τῆς πολιτείας διάφορα θαυμάσια ἄσματα πρὸς τιμὴν τοῦ Ἰακίνθου καὶ ποικίλους ὕμνους πρὸς δόξαν τοῦ Ἀπόλλωνος.

Πολλοὶ τῶν γυναικῶν τῆς Λακεδαιμόνος ἡγωνίζοντο καὶ εἰς τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας ἐν αἷς αἱ Ἀργιλεονίδες καὶ Κυνίσκα θυγάτηρ τοῦ Ἀρχιδάμου ἔλαβον πρῶται τὴν τιμὴν ν' ἀναγορευθῶσι νικητρίαι τοῦ ἄρματος καὶ νὰ τρέφωσιν ἵππους πρὸς ἱπποδρόμιον, πολλοὶ ἔδειξαν μεγάλα δείγ-